

Rapport, ekonomisk redovisning

2018-10-15

Eeva Östberg
Telefon 026-17 82 38
eeva.ostberg@gavle.se

Satsning på hälsofrämjande insatser för romska kvinnor under 2018

Bidrag från Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen Stockholm har i december 2017 beslutat om ett bidrag på 30 000 kr till Gävle kommun för fortsatt stöd till den lokala romska föreningens satsning på romska kvinnors hälsa.

Gävles romska förening och Gävle kommun samarbetade under 2017 med Romska ungdomsförbundet för att utbilda unga romer till hälsoinspiratörer. Enligt beslutet ska stödet utformas och genomföras under första halvåret 2018 i samverkan med den lokala romska ungdomsgruppen och romska kvinnogruppen som bildades inom Gävles romska förening under 2017.

Bidraget ska enligt beslutet möjliggöra fortsatt stöd för kvinnogruppen för att entusiasmen, sammanhållningen och engagemanget ska bestå och att kvinnogruppen ska kunna utvecklas och ha kraft att driva sina frågor långsiktigt. Enligt beslutet ser Länsstyrelsen Stockholm arbetet i Gävle – samverkan mellan kommunen och civilsamhället – som en förebild, inspirationskälla och ett viktigt steg i rätt riktning mot målen i strategin för romsk inkludering. Länsstyrelsen ser det som både meningsfullt och angeläget att förse kommunen med riktade medel för att stödja och stärka kvinnogrupperns arbete och romska kvinnors hälsa.

Enligt information från Länsstyrelsen Stockholm kan medlen användas till exempel för att finansiera:

- lokalkostnader för gruppens träffar
- särskilt stöd i att hantera grupprocesser i gruppen
- särskilda aktiviteter för att stärka gruppens sammanhållning
- studiebesök
- särskild träning till gruppens medlemmar i att leda möten/mötesteknik
- dokumentering
- skrivarkurs för att träna sig i att formulera sig och göra sin röst hörd
- material för att driva en läsecirkel eller en liten utställning
- matlagningsträffar eller andra aktiviteter för romska tjejer och kvinnor.

Målgruppen för satsningen

Bidraget ska enligt beslutet från Länsstyrelsen Stockholm möjliggöra fortsatt stöd till den lokala romska föreningens arbete med hälsofrämjande insatser för romska kvinnor. Cirka 30 romska kvinnor och tjejer i Gävle kommun har deltagit i aktiviteterna under 2018. Kvinnor från två olika romska grupper har deltagit i satsningen och kontakter med en tredje grupp har inletts. Åldern på deltagarna har varit mellan cirka 14 och 60 år.

Hur har bidraget från Länsstyrelsen Stockholm använts?

Gävle kommun har beviljat ett bidrag till kvinnogruppen i Gävles romska förening för kvinnogruppernas aktiviteter (firandet av internationella kvinnodagen den 8 mars, andra träffar):

7 500 kr

Gävle kommun har betalat ut en ersättning till kvinnogruppernas ledare (för tio träffar):

2 000 kr

Prova på träning under sommaren (i små grupper, antingen simning eller gym) för 14 personer:

9 425 kr

Tolkkostnader i samband med planeringsmötet den 29 april:

856 kr

Gävle kommun har beviljat ett bidrag till kvinnogruppen i Gävles romska förening för ett studiebesök till Göteborg i november:

10 219 kr

Bidrag till aktiviteter för kvinnogruppen (firandet av internationella kvinnodagen den 8 mars, andra träffar)

I slutet av 2017 beviljade Gävle kommun ett bidrag på 7 500 kr till kvinnogruppen i Gävles romska förening för aktiviteter för romska kvinnor och tjejer. Kvinnogruppen har själv planerat aktiviteterna utifrån sina behov och önskemål samt lämnat in en bidragsansökan till kommunen.

Första aktiviteten som genomfördes var firandet av den internationella kvinnodagen den 8 mars 2018. Det bjöds på lättare mat samt mycket dans. Enligt kvinnogruppen var aktiviteten lyckad och det var cirka 20-25 romska kvinnor och tjejer som deltog i firandet.

Kommunens romska samhällsvägledare kommenterar aktiviteten: ”Tanken var att samla romska kvinnor och lyfta upp kvinnodagen bland gruppen för att börja bearbeta jämställdhet och rätten till egen makt.”

Andra aktiviteter som kvinnogruppen har genomfört under våren har handlat om att samlas för att umgås med andra romska kvinnor och tjejer. Gruppen har bland annat lagat mat, bakat, tittat på film och dansat tillsammans.

Kommunens romska samhällsvägledare kommenterar aktiviteterna: ”Jag minns när jag var förbi och skulle säga hej till dom när dom lagade mat. Stämningen var på toppen. Dom hade mycket roligt och njöt att komma bort hemifrån.”

Ersättning till kvinnogruppens ledare (för tio träffar)

Kvinnogruppen har själv utsett en ledare som har fått som uppgift att få igång, planera och organisera kvinnogruppens träffar samt att informera kvinnor och tjejer om kommande aktiviteter. Kvinnogrupsledaren har även representerat kvinnogruppen på vissa möten med kommunen och fått möjlighet att åka på studiebesök tillsammans med kommunens romska samhällsvägledare. Studiebesöken har varit ett sätt att förbereda ett större studiebesök för kvinnogruppen genom att säkerställa att man hittar rätt typ av aktivitet eller utställning att besöka med gruppen. Kvinnogrupsledaren och samhällsvägledaren har besökt Hälsinglands museum och utställningen ”Drömmen om skolan – om romers kamp för utbildning” och åkt till Göteborg för att träffa kvinnoföreningen Trajosko Drom.

Med hjälp av bidraget från Länsstyrelse Stockholm har Gävle kommun betalat ut en ersättning till kvinnogrupsledaren för sammanlagt tio träffar. Kostnaderna för de förberedande studiebesöken har betalats med andra medel.

Planeringsmöte med kvinnogruppen den 29 april: träning under sommaren samt kunskapshöjande insatser om kvinnohälsa och psykisk ohälsa

För att tillsammans med målgruppen kunna planera innehållet av satsningen anordnade Gävle kommun ett planeringsmöte för kvinnogruppen på söndag den 29 april. Från Gävle kommun deltog ansvarig enhetschef, strateg och romska samhällsvägledare. Kommunen hade beställt en tolk som tolkade mellan svenska och romani chib/arli. Det var 15 romska kvinnor och tjejer från två olika romska grupper som deltog i mötet.

På mötet bestämde kvinnogruppen att de ville satsa på att provträna under sommarperioden samt att anordna en utbildningsdag om kvinnohälsa och psykisk ohälsa i början av september. Det fanns lite olika önskemål inom gruppen angående vilken träningsform man ville prova på och det beslutades att varje deltagare fick välja mellan att provträna på ett gym under två månader eller ett tremånaders sommarkort till ett badhus. För att stärka gruppens sammanhållning var kravet från kommunen att deltagarna skulle motionera tillsammans. Deltagarna bestämde sig att träna i små grupper.

Det var sammanlagt 14 romska kvinnor och tjejer som deltog i satsningen under sommaren. Fem av dem använde möjligheten att få ett badkort och nio personer valde gymkortet. En del av kvinnogruppen avstod eftersom de var bortresta under sommaren. De äldre kvinnorna ville bada och bestämde att ta en promenad tillsammans till badhuset. Deras målsättning var att förbättra sin grundkondition och att hitta lusten att vilja röra på sig. Några av dem har svarat att de kommer att fortsätta bada.

De yngre deltagarna valde oftare gymkortet. De var mycket nöjda med satsningen – både för att de fick tillgång till bra utrustning men även för att de fick möjlighet att träffa andra romska tjejer i samband med träningen. ”Jag tycker att det var roligt att gymma men även umgås med gruppen”, svarade en av deltagarna i utvärderingsenkäten.

Satsningen har inspirerat deltagarna till hälsosammare levnadsvanor. Några av de yngre deltagarna beskriver effekterna av satsningen på följande sätt: ”Det som förändrades är att jag har mer kondition. Och jag skulle vilja fortsätta gymma.”, ”Det som jag kände var en förändring efter gymkortet är att jag börjat tänka mer vad jag ska äta” och ”Jag sitter inte lika ofta bara hemma, jag försöker gå promenad efter skolan om jag orkar”.

Kvinnogruppen beslutade att en utbildningsdag om kvinnohälsa och psykisk ohälsa skulle anordnas under första helgen i september. Samhällsvägledaren var i kontakt med Region Gävleborg men det var svårt att hitta föreläsare och lokala aktörer som hade möjlighet att medverka under helgtid. Utbildningsdagen var därför inte möjlig att anordna enligt den ursprungliga planen. Regionen kunde i stället erbjuda kvinnogruppen möjlighet att komma på studiebesök i verksamheter som arbetar inom de områden som önskades av kvinnogruppen. Under hösten 2018 kommer ett studiebesök på en barnmorskemottagning och ett studiebesök på en ungdomsmottagning att anordnas i samarbete med Region Gävleborg.

Studiebesöket till Göteborg

Kvinnogrupsledaren och samhällsvägledaren har varit på besök i Göteborg och träffat den romska kvinnoföreningen Trajosko Drom. Föreningen arbetar med rättighetsfrågor och social utveckling för den romska minoriteten. Organisationen ägnar sig åt flera olika ämnen inom ett brett fält på det sociala och kulturella området, men har även ett speciellt fokus på kvinnofrågor.

Kvinnogruppen i Gävles romska förening har sedan den bildades planerat göra ett gemensamt studiebesök för att få möjlighet att lära sig mer om romer, romsk historia och kultur. Flera olika studiebesöksalternativ har diskuterats under det senaste året. Efter ett inspirerande möte med Trajosko Drom fattades beslutet att göra ett gemensamt studiebesök till Göteborg den 17 november för att se föreställningen ”En oförglömlig historia” på Stora Teatern i Göteborg. Föreställningen skildrar det romska folkets historiska resa och beskriver både mörkret och kampen för överlevnad men även den starka gemenskapen och livskraften, lust och glädje som hållit gruppen vid liv genom förföljelse och utanförskap. Föreställningen bygger på ett projekt som Trajosko Drom driver där yngre romer fått lära sig mer om sin egen historia genom att studera historiska källor och intervjua de äldre om deras livsberättelser.

13 kvinnor och tjejer från Gävles romska förening kommer att delta i studiebesöket till Göteborg i november. Studiebesöket betalas delvis med andra medel.

Vad har satsningen givit oss?

Under 2017 samarbetade Gävle kommun och Gävles romska förening med Romska ungdomsförbundet för att utbilda unga romska hälsoinspiratörer. Bidraget från Länsstyrelsen Stockholm har gett möjlighet för kommunen och föreningen att fortsätta samarbetet kring hälsofrämjande insatser för den romska målgruppen samt att kunna särskilt satsa på aktiviteter som romska kvinnor och tjejer själva har velat genomföra.

Kvinnor, barn och unga är prioriterade målgrupper i Gävle kommuns utvecklingsarbete för romsk inkludering. För kommunen har denna satsning varit ett konkret sätt att stärka romska kvinnors organisering, delaktighet i föreningslivet och möjlighet till bästa möjliga hälsa.

Framgångsrikt har varit att kunna arbeta med hälsofrämjande insatser på ett väldigt konkret sätt utifrån gruppens behov och önskemål. Satsningen har möjliggjort en bättre samverkan mellan Gävle kommun och målgruppen romska kvinnor och tjejer men även mellan Gävle kommun och Region Gävleborg. Satsningen har medfört värdefull kunskap om romska kvinnors och tjejers behov och önskemål och arbetet med kunskapshöjande insatser om kvinnohälsa och psykisk ohälsa har varit ett bra tillfälle att synliggöra den romska målgruppens behov kopplat till hälsofrämjande arbete gentemot regionens verksamheter.

Det som har varit särskilt värdefullt är att satsningen har planerats tillsammans med målgruppen. Kommunen anordnade ett gemensamt planeringsmöte och fick vara med och följa diskussionerna inom kvinnogruppen. Utmaningen var att kunna hitta en kompromiss som passade för alla som var med. En viktig lärdom från det praktiska arbetet var att planeringsmötet tolkades vilket gjorde att även de äldre deltagarna aktivt deltog i diskussionen.

Svårt i det praktiska genomförandet av aktiviteter har varit att få till utbildningstillfällen under helgtid (som är den tid som önskats av målgruppen). Det har varit svårt att hitta föreläsare som vill ställa upp. En annan utmaning har varit att tidsramen har varit tajt och redan gemensam planering av aktiviteter har tagit lägre tid än förväntat.

Vad har satsningen givit målgruppen romska kvinnor och tjejer i vår kommun?

- Gemenskap och glädje.
- Bestämmanderätt och egen makt.
- Möjlighet att öva och insikter i allt det praktiska som hör till föreningslivet - att välja ledare, skriva bidragsansökningar, fatta beslut som en större grupp.
- Inspiration till hälsosamma levnadsvanor.
- Möjlighet att få mer kunskap om hälsorelaterade teman som önskats av målgruppen (kvinnohälsa och psykisk ohälsa) och möjlighet att besöka relevanta verksamheter inom Region Gävleborg.
- Inspiration - möjlighet att träffa en driven och livskraftig romsk kvinnoförening och kunna inspireras av deras arbete.

Vad har satsningen givit kommunen?

- Möjlighet att kunna ha dialog med romska kvinnor och skapa ett närmare samarbete med romska kvinnor.
- Möjlighet att kunna involvera flera romska kvinnor och tjejer i olika åldrar i arbetet.
- Mer kunskap om romska kvinnors och tjejers behov inom hälsoområdet.
- Möjlighet till samverkan med Region Gävleborg i frågor som rör romers hälsa. Gemensam planering där kommunens ansvariga tjänstepersoner för romsk inkludering, nationella minoriteter, folkhälsa samt tjänstepersoner från Region Gävleborg varit involverade.

Kommunens förhoppning är att romska kvinnor och tjejer fortsätter vara aktiva i det lokala arbetet med romsk inkludering även efter denna satsning.

Eeva Östberg
Strateg social hållbarhet